

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Per Olsson, Rinkaby*
Härad: *Villand* Berättare: " " "
Socken: *Rinkaby* Berättarens yrke: *f.d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1964* Född år *1872* i *Rinkaby*

Fordon, deras bruk och anskaffning. s. 1-10.

*(foton sid. 7-10;
tills. 7 st.)*

LMF 108

M. 16272 : 1.

Landskap: Skåne Berättare: Per Olsson
Härad: Villands härad Berättarens yrke: f.d. lantbrukare
Socken: Rinkaby Berättarens adress: Rinkaby. Postf. 102.
Uppteckningsår: 1964 Född år 1872 i Rinkaby

Upptecknare: Berättaren

Fordonens bruk och anskaffning.

Vanliga antalet olika slag av fordon på bondgårdar här i orten före år 1920 var anpassat i förhållande till gårdarnas storlek, antalet dragare och användning för körslor på eller vid sidan av jordbruket.

Arbetsfordon: Härtill använda vagnar voro icke försedda med fjädrar, fram och bakvagnen voro förbundna med ett tillformat bräde av olika längd och avpassat efter längden av häckar för inbärgning av säd, för gödselkörsl eller för vagnskorg vid körsl av potatis och övriga rotfrukter (potatiskista). Hjulen voro på bakvagnen något högre än dem på framkärran, slitbanan var beslagen med järnringar bredden på dessa var före år 1914 mycket varierande med åren därefter blev det för arbetsvagnar minst 10 cm. gummiringar kommo i bruk omkr. 1930.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

24/8-64

M. 16272 : 2.

Landskap: Skåne Berättare: Per Olsson 2
Härad: Villands härad Berättarens yrke: Lantbrukare
Socken: Rinkaby Berättarens adress: Rinkaby, postf. 102.
Uppteckningsår: 1964 Född år 1872 i Rinkaby
Upptecknare: Berättaren.

Forts, Fordonens bruk och anskaffning.

Lastvagnar med fjädrar blevo vanliga först in på 1800-talet, dessa vagnars överbyggnad var närmast i form av en låda med omkr. 30 cm. raka uppstående sidor med fram-och bakstycke av samma höjd. Tvåhjuliga kärror för sand- och mangelkörslor med anordning för avstjälpning fram vid skaklarna medelst ett järnbeslag och sprint som togs lös vid avstjälpning bakåt. Etthjuliga kallades rullebör, kördes med handkraft och användes vid utgödsling i stall och mindre transporter vid gården. Kälkar och slädor kom till användning vintertid vid slädföre och voro av flera olikatyper både som åkdon och för arbetsbruk. Det förekom även kälkmedar som fördes med i vagnen vid längre resor och ersatte hjulen om det kom snö med slädföre, de fästes vid axlarna med järnlänk eller läderremmar.

Beträffande äldre anspänning för fordon och jordbruksredskap

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16272:3.

Landskap: Skåne Berättare: Per Olsson
Härad: Villands härad Berättarens yrke: f.d. lantbrukare
Socken: Rinkaby Berättarens adress: Rinkaby, postf. 102.
Uppteckningsår: 1964 Född år 1872 i Rinkaby

-3-

Upptecknare: Berättaren.

(Forts.fr.-2-)

kan anföras att i äldre tid användes oket för oxar senare dock
lokselar. För hästar hade man bröstselar dessa voro av läder och utgjordes
av en 10 a 12 cm. bred dubbelsydd läderem över hästens bringa (bröst)
under bogen, den användes endast vid lättare körslor på vägarna.

Anspänning vid vagnen gjordes förmedels linor av läder eller
järnlängkar fästa i en svängel och skaklar om det var en häst och med
fimmelstång för två hästar. I äldre tid hade man utom stång även
skaklar till parhästars fordon. De äldsta åkdonen saknade fjädrar
och bönderna använde ofta arbetfordon även vid längre resor, då
utrustades vagnens säten med åkdynor, dessa voro av hemvävt tyg
stoppade med fjäder och påsydda med broderier. Fällar av fårskinn
klädda med tyg hade man till baksätet där det ej var fotsack av
läder som det vanligen endast var till framsätet.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16272 : 4.

Landskap: Skåne Berättare: Per Olsson - 4 -
Härad: Villands Berättarens yrke: f.d. lantbrukare
Socken: Rinkaby Berättarens adress: Rinkaby
Uppteckningsår: 1964 Född år 1872 i Rinkaby
Upptecknare: Berättaren

(Forts. fr. 3)

Vagnskorgen, hjul och säten voro antingen endast fernissade om träets färg var jämn och likartad eller måkade med någon mörk färg och randade med ljusare färg. Särskilda åkdon, hel-eller halvtäckta hade man förr i tiden vid herrgårdar och gästgivargårdar, det var nog först omkr. 1850 som bönderna skaffade sig åkvagnar.

se sid. 6-7 Fotografi som medföljer är av en gammal vagn från 1880-talet, den är omändrad från att förut varit försedd med lädersufflett och även med kuskbock, vagnen har ej varit i bruk sedan omkr. år 1930 då bil anskaffades

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16272:5.

Landskap: Skåne Berättare: Per Olsson -5-
Härad: Villands Berättarens yrke: f.d. lantbrukare
Socken: Rinkaby Berättarens adress: Rinkaby
Uppteckningsår: ~~1964~~ 1964 Född år 1872 i Rinkaby
Upptecknare: Berättaren

Nästan i varje by fanns förut någon vagnmakare som på beställning gjorde vagnar vilka av bysmeden utrustades med beslag axlar och fjädrar. Vagnar köpte man sällan av kringresande försäljare men någon gång på marknader.

Vagnmakeriet var i de flesta fall en huvudnäring, mera sällan kom något annat snickeriarbete i fråga för utövaren.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Skåne
Villands hd.
Rinkaby sn.

M. 16272:6.
FOLKLIVSARKIVET
LUND

Inl. av lantbr. Per Olsson,
Rinkaby, född år 1872 i Rin-
kaby

se sid. 4

Skåne
Villands hd.
Rinkaby sn.
år 1964

M.16272:7.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Inl. av lantbr. Per Olsson,
Rinkaby, född år 1872 i Rinkaby

se sid. 4

Bif. M. 16272

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

F.Lantbrukaren

Lund den 10/9 1964

Per Olsson

Rinkaby

Tack så hjärtligt för uppteckningen rörande fordonen. Det var trevligt att få några bilder också. De fyra bilderna finns ju noggrann uppgift om. Tre av bilderna vet vi emellertid ingenting om. Jag förstår att de måste vara tagna vid någon tämligen sen tidpunkt och vid något festligt tillfälle. Skulle det vara möjligt att närmare precisera tidpunkt och ev. ge några upplysningar om vagnen?

Högaktningsfullt
L. E. L.
(Lars-Erik Larsson)
amanuens

Skåne
Villands hd.
Rinkaby sn.
1964

M. 16272:8. Inl. av lantbr. Per Olsson,
Rinkaby.
FOLKLIVSARKIVET
LUND

Skåne
Villands hd.
Rinkaby sn.
1964

M. 16272:9 Inl. av lantbr. Per Olsson,
Rinkaby
FOLKLIVSARKIVET
LUND

Skåne
Villands hd.
Rinkaby sn.
1964

M. 16272: 10.

Inl. av Per Olsson, Rinkaby.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

